

III

(Актове, приети по силата на Договора за ЕС)

АКТОВЕ, ПРИЕТИ ПО СИЛАТА НА ДЯЛ VI ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕС

РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2008/913/ПВР НА СЪВЕТА

от 28 ноември 2008 година

относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално членове 29, 31 и член 34, параграф 2, буква б) от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид становището на Европейския парламент ⁽¹⁾,

като има предвид, че:

(1) Расизмът и ксенофобията са преки нарушения на принципите на свобода, демокрация, зачитане на човешките права и основните свободи, както и на принципа на правовата държава, на които се основава Европейският съюз и които са общоприети от държавите-членки.

(2) Планът за действие на Съвета и на Комисията за оптималните начини за изпълнение на разпоредбите на Договора от Амстердам относно установяването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие ⁽²⁾, заключенията на Европейския съвет в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г., резолюцията на Европейския парламент от 20 септември 2000 г. относно позицията на Европейския съюз на Световната конференция срещу расизма и текущото състояние в Съюза ⁽³⁾ и съобщението от Комисията до Съвета и Европейския парламент относно шестмесечната актуализация на таблицата за оценка на постигнатия напредък в процеса на създаване на пространство на „свобода, сигурност и правосъдие“ в Европейския съюз (втората половина на 2000 г.) приканват към действия в тази област. В програмата от Хага от 4 и 5 ноември 2004 г. Съветът припомня, че е твърдо решен да се противопостави на всяка форма на расизъм, антисемитизъм и ксенофобия, както това вече бе заявено от Европейския съвет през декември 2003 г.

(3) Съвместно действие 96/443/ПВР от 15 юли 1996 г. относно борбата срещу расизма и ксенофобията ⁽⁴⁾ следва да бъде последвано от ново законодателно действие, което да отговори на необходимостта от по-нататъшно сближаване на законодателните и нормативните разпоредби на държавите-членки и от превъзможване на пречките за ефикасно правно сътрудничество, които се дължат основно на различията между законодателните подходи в държавите-членки.

(4) Както показват оценката на Съвместно действие 96/443/ПВР и работата, извършена в рамките на други международни организации, като Съвета на Европа, все още съществуват известни трудности в областта на правното сътрудничество, от което следва, че съществува необходимост от по-нататъшно сближаване на наказателните законодателства на държавите-членки, за да се гарантира прилагането на ясно и цялостно законодателство за ефикасна борба срещу расизма и ксенофобията.

(5) Расизмът и ксенофобията представляват заплаха срещу групи лица, които са обект на подобно поведение. Необходимо е да се определи общ подход в областта на наказателното право в Европейския съюз към явления като расизъм и ксенофобия, за да се гарантира, че едно и също поведение представлява правонарушение във всички държави-членки, както и че ще бъдат предвидени ефективни, съразмерни и възпиращи наказания и санкции срещу физическите и юридическите лица, извършили или отговорни за подобни правонарушения.

(6) Държавите-членки признават, че борбата срещу расизма и ксенофобията изисква различни видове мерки в цялостна рамка и не може да се ограничи с наказателноправни въпроси. Настоящото рамково решение се ограничава с борбата срещу особено сериозните форми на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право. Тъй като културните и правните традиции на държавите-членки се различават в известна степен, особено в тази област, пълно хармонизиране на националните законодателства понастоящем е невъзможно.

⁽¹⁾ Становище от 29 ноември 2007 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

⁽²⁾ ОВ С 19, 23.1.1999 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ С 146, 17.5.2001 г., стр. 110.

⁽⁴⁾ ОВ L 185, 24.7.1996 г., стр. 5.

- (7) Терминът „произход“ се отнася предимно до лица или групи лица, чиито предци могат да бъдат идентифицирани въз основа на определени характеристики (например раса или цвят на кожата), като не е необходимо всички тези характеристики да бъдат налице. Въпреки това поради своя произход тези лица или групи лица могат да бъдат обект на омраза или насилие.
- (8) Терминът „религия“ се отнася в широк смисъл до лица, определени по отношение на техните религиозни убеждения или вярвания.
- (9) Терминът „омраза“ се отнася до омразата, основана на раса, цвят на кожата, религия, произход, национална или етническа принадлежност.
- (10) Настоящото рамково решение не възпрепятства държавите-членки да приемат разпоредби в националните си законодателства, разширяващи прилагането на член 1, параграф 1, букви в) и г) към престъпления, насочени срещу група лица, определени въз основа на критерии, различни от раса, цвят на кожата, религия, произход, национална или етническа принадлежност, като например социален статус или политически убеждения.
- (11) Следва да се гарантира, че разследванията и наказателното преследване на правонарушения, включващи прояви на расизъм и ксенофобия, не зависят от показанията или обвиненията на потърпевшите, които често са особено уязвими и не са склонни да започнат съдебно производство.
- (12) Сближаването на наказателното право следва да доведе до по-ефективна борба срещу правонарушения от расистки или ксенофобски характер чрез насърчаване на пълноценното и ефективно съдебно сътрудничество между държавите-членки. Проблемите, които могат да съществуват в тази област, следва да бъдат взети предвид от Съвета при разглеждането на настоящото рамково решение, за да се обсъди дали са необходими бъдещи стъпки в тази област.
- (13) Тъй като целта на настоящото рамково решение, а именно гарантирането на поне минимални ефективни, пропорционални и възпиращи наказателни санкции срещу правонарушения от расистки или ксенофобски характер във всички държави-членки, не може да бъде постигната в достатъчна степен от отделните държави-членки, тъй като правилата трябва да бъдат общи и съвместими, и като се има предвид, че тази цел може да бъде постигната по-добре на равнището на Европейския съюз, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 2 от Договора за Европейския съюз и изложен в член 5 от Договора за създаване на Европейската общност. В съответствие с принципа на пропорционалност, посочен в последния член, настоящото рамково решение не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (14) Настоящото рамково решение зачита основните права и спазва принципите, признати в член 6 от Договора за

Европейския съюз и от Европейската конвенция за правата на човека, по-специално членове 10 и 11 от нея, и отразени в Хартата на основните права на Европейския съюз, в частност глави II и VI от нея.

- (15) Съображения, свързани със свободата на сдружаване и свободата на изразяване на мнение, и по-специално със свободата на печата и свободата на изразяване в други средства за масово осведомяване, са довели до въвеждането на процесуални гаранции в националното право на много държави-членки, както и на специални правила относно определянето или ограничаването на отговорността,
- (16) Съвместно действие 96/443/ПВР следва да се отмени, тъй като след влизането в сила на Договора от Амстердам, на Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход⁽¹⁾, както и на настоящото рамково решение то вече не е актуално,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РАМКОВО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Правонарушения, свързани с расизма и ксенофобията

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че изброените по-долу умишлени действия са наказуеми:
- публично подбуждане към насилие или омраза, насочено срещу група лица или член на такава група, определена по отношение на раса, цвят на кожата, религия, произход, национална или етническа принадлежност;
 - извършване на посочено в буква а) действие чрез публично разпространение или раздаване на документи, снимки или други материали;
 - публично оправдаване, отричане или грубо омаловажаване на престъпления на геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления, определени в членове 6, 7 и 8 от статута на Международния наказателен съд, което е насочено срещу група лица или член на такава група, определена по отношение на раса, цвят на кожата, религия, произход, национална или етническа принадлежност, когато действието е извършено по начин, който може да подтикне към насилие или омраза срещу такава група или член на такава група;
 - публично оправдаване, отричане или грубо омаловажаване на престъпленията, определени в член 6 от Хартата на Международния военен трибунал, приложена към Лондонското споразумение от 8 август 1945 г., което е насочено срещу група лица или член на такава група, определена по отношение на раса, цвят на кожата, религия, произход, национална или етническа принадлежност, когато действието е извършено по начин, който може да подтикне към насилие или омраза срещу такава група или член на такава група.

⁽¹⁾ ОВ L 180, 19.7.2000 г., стр. 22.

2. По смисъла на параграф 1 държавите-членки могат да изберат да накажат само действието, което или е извършено по начин, който може да наруши обществения ред, или е заплашително, обидно или оскърбително.

3. По смисъла на параграф 1 понятието „религия“ следва да обхваща поне поведението, което е претекст за извършване на действия срещу група лица или член на такава група, определена по отношение на раса, цвят на кожата, произход, национална или етническа принадлежност.

4. Всяка държава-членка може, при приемането на настоящото рамково решение или в по-късен момент, да направи декларация, която ще определи като наказуеми отричането или грубото омаловажаване на престъпленията, посочени в параграф 1, букви в) и/или г), само ако престъпленията, посочени в тези букви, са установени с окончателно решение на национален съдебен орган на съответната държава-членка и/или на международен съд, или само с окончателно решение на международен съд.

Член 2

Подбuditелство и съучастничество

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че подбуждането към извършване на действията, посочени в член 1, параграф 1, букви в) и г), е наказуемо.

2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че съучастничеството в извършване на посочените в член 1 действия е наказуемо.

Член 3

Наказания

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че посочените в членове 1 и 2 действия са наказуеми с ефективни, пропорционални и възпиращи наказания.

2. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че посочените в член 1 действия са наказуеми с максимални наказателни санкции поне от една до три години лишаване от свобода.

Член 4

Расистки и ксенофобски мотиви

За правонарушения, различни от посочените в членове 1 и 2, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че расистките и ксенофобските мотиви са разглеждани като утежняващо обстоятелство или, при невъзможност, са взети под внимание от съдилищата при определяне на размера на санкциите.

Член 5

Отговорност на юридическите лица

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за посочени в членове 1 и 2 действия, които са извършени в тяхна полза от всяко лице, действащо или индиви-

дуално, или като член на орган на юридическото лице и упражняващо ръководна длъжност в него, на следните основания:

- а) пълномощие да представлява юридическото лице,
- б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице, или
- в) правомощие да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.

2. Освен предвидените в параграф 1 от настоящия член случаи, всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че всяко юридическо лице може да бъде подведено под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице, посочено в параграф 1 от настоящия член, е довела до извършването на действия, посочени в членове 1 и 2, в полза на това юридическо лице от лице на негово подчинение.

3. Съгласно параграфи 1 и 2 от настоящия член отговорността на юридическото лице не изключва наказателноправни мерки срещу физически лица, които са извършители или съучастници в действие, посочено в членове 1 и 2.

4. Под „юридическо лице“ се разбира всяка организация, която притежава такъв статут по силата на приложимото национално законодателство, с изключение на държави или другите обществени органи при упражняването на държавни функции, както и на публични международни организации.

Член 6

Санкции срещу юридически лица

1. Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че юридическо лице, подведено под отговорност по силата на член 5, параграф 1, подлежи на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, в това число наказателни или административни глоби, и евентуално други санкции, като например:

- а) мерки за отмяна на правото за ползване на държавни помощи или облаги;
- б) мерки за временна или постоянна забрана за упражняване на търговска дейност;
- в) поставяне под съдебен надзор;
- г) съдебна мярка за ликвидация.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност по силата на член 5, параграф 2, подлежи на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции или мерки.

Член 7

Конституционни норми и основни принципи

1. Настоящото рамково решение не би могло по никакъв начин да накърни задължението за спазване на основните права и на основните правни принципи, включително свободата на изразяване на мнение и свободата на спружаване, утвърдени в член 6 от Договора за създаване на Европейския съюз.

2. Настоящото рамково решение не поражда задължение за държавите-членки да предприемат мерки, които противоречат на основни принципи, свързани със свободата на сдружаване и свободата на изразяване на мнение, по-специално със свободата на печата и свободата на изразяване в други средства за масово осведомяване, тъй като те произтичат от конституционни традиции или правила, уреждащи правата и задълженията на печата или другите средства за масово осведомяване, както и процесуалните гаранции за тях, когато тези правила се отнасят до определянето или ограничаването на отговорността.

Член 8

Възбуждане на разследване или наказателно преследване

Всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че разследванията или наказателното преследване на посочени в членове 1 и 2 действия не зависят от показания или обвинение от страна на потърпевшо лице, поне в най-тежките случаи, когато действието е извършено на нейна територия.

Член 9

Компетентност

1. Всяка държава членка предприема необходимите мерки, за да установи своята компетентност по отношение на посочените в членове 1 и 2 действия, когато те са извършени:

- а) изцяло или частично на нейна територия;
- б) от неин гражданин; или
- в) в полза на юридическо лице, чието седалище се намира на територията на тази държава-членка.

2. При установяване на своята компетентност съгласно параграф 1, буква а) всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че компетентността ѝ покрива и случаите, при които действието е извършено с помощта на информационна система и когато:

- а) нарушителят извършва действието, като се намира физически на нейна територия, независимо дали действието включва оборудване, инсталирано на информационна система, намираща се на нейна територия;
- б) действието включва оборудване, инсталирано на информационна система на нейна територия, независимо дали нарушителят извършва действието, като се намира физически на нейна територия.

3. Всяка държава-членка може да реши, че няма да прилага или че ще прилага само при определени случаи или условия

правилата за компетентност, установени в параграф 1, букви б) и в).

Член 10

Изпълнение и преразглеждане

1. Държавите-членки вземат необходимите мерки за изпълнение на настоящото рамково решение до 28 ноември 2010 г.

2. Преди тази дата държавите-членки внасят в генералния секретариат на Съвета и в Комисията текста на разпоредбите, чрез които въвеждат във вътрешните си законодателства задълженията, произтичащи от настоящото рамково решение. Въз основа на доклад, разработен на базата на тази информация, и на писмен доклад на Комисията Съветът до 28 ноември 2013 г. прави оценка на степента, в която държавите-членки са се съобразили с настоящото рамково решение.

3. Преди 28 ноември 2013 г. Съветът преразглежда настоящото рамково решение. За подготовката на този преглед Съветът приканва държавите-членки да посочат дали са срещнали проблеми при съдебното сътрудничество по посочените в член 1, параграф 1 правонарушения. Съветът може да поиска освен това от Евроюст да представи доклад дали разликите между националните законодателства са довели до проблеми в съдебното сътрудничество между държавите-членки в тази област.

Член 11

Отмяна на Съвместно действие 96/443/ПВР

Съвместно действие 96/443/ПВР се отменя.

Член 12

Териториално приложение

Настоящото рамково решение се прилага в Гибралтар.

Член 13

Влизане в сила

Настоящото рамково решение влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 28 ноември 2008 година.

За Съвета

Председател

M. ALLIOT-MARIE